

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Przewodniczący
Andrzej Jakubiak

L. dz. DNI/WN/6135/9/1/11/MKz
(przy udzielaniu odpowiedzi prosimy powołać się na ww. sygn.)

Warszawa, 13 grudnia 2011 r.

STANOWISKO
ARCHIWALNE

Powszechne Towarzystwa Emerytalne (wg rozdzielnika)

Komisja Nadzoru Finansowego, mając na względzie ustawowe zadanie organu nadzoru określone w ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. Nr 157, poz. 1119, z późn. zm.), nakazujące działanie w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku emerytalnego, w tym jego stabilności i bezpieczeństwa, a także zaufania do rynku finansowego, pragnie podkreślić, że powszechne towarzystwo emerytalne powinno prowadzić swoją działalność w sposób zapewniający adekwatny poziom kapitału własnego do wielkości ponoszonego ryzyka.

Ma to szczególnie znaczenie w kontekście konieczności zabezpieczenia interesu członków otwartego funduszu emerytalnego w sytuacji wystąpienia niedoboru, o którym mowa w art. 175 ust. 1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2010 r. Nr 34, poz. 189, z późn. zm.) i konieczności jego pokrycia ze środków własnych powszechnego towarzystwa emerytalnego.

Niewątpliwie sytuacja, w której powszechne towarzystwo emerytalne prowadzi swoją działalność bez zapewnienia odpowiedniego poziomu kapitału własnego do skali ponoszonego ryzyka, w tym ryzyka wystąpienia niedoboru w otwartym funduszu emerytalnym, może prowadzić do rażącego naruszenia interesu członków funduszu. Dotyczy to zwłaszcza przypadku braku możliwego pokrycia niedoboru ze środków własnych powszechnego towarzystwa emerytalnego. Taka sytuacja może mieć miejsce także, gdy powszechne towarzystwo emerytalne na dzień wystąpienia niedoboru w otwartym funduszu emerytalnym dysponuje kapitałami własnymi powyżej poziomu wskazanego w przepisach prawa (art. 33 ust. 1 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych), ale w wysokości nieadekwatnej do skali ponoszonego ryzyka.

Komisja Nadzoru Finansowego prezentuje opinię, że sposób ustalania kwoty niedoboru w otwartym funduszu emerytalnym, określony w art. 175 ust. 3 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, skutkuje tym, iż wraz ze wzrostem aktywów zarządzanego przez powszechne towarzystwo emerytalne otwartego funduszu emerytalnego wzrasta oczekiwana wartość kwoty niedoboru przypadająca na jeden punkt procentowy dodatkowej stopy zwrotu funduszu, którą w przypadku wystąpienia tego niedoboru powinno sfinansować powszechne towarzystwo emerytalne ze środków własnych.

Mając powyższe na względzie Komisja Nadzoru Finansowego wskazuje, iż powszechne towarzystwo emerytalne powinno posiadać kapitały własne na takim poziomie, aby mogło w sytuacji powstania niedoboru w zarządzanym funduszu emerytalnym samodzielnie pokryć ten niedobór ze środków własnych. Ponadto, poddając analizie problem wystąpienia niedoboru, nie można abstrahować od faktu, iż przepisy prawa przewidują 14-dniowy termin, w którym niedobór, w przypadku niemożności jego pokrycia z umorzenia środków na rachunku rezerwowym, a w dalszej kolejności ze środków zgromadzonych na rachunku części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego, powinien zostać pokryty ze środków własnych powszechnego towarzystwa emerytalnego. Stąd też powszechne towarzystwo emerytalne powinno prowadzić swoją działalność w taki sposób, aby jego aktywa (ich struktura, jakość oraz płynność) pozwalały na uczynienie ich źródłem szybkiego sfinansowania niedoboru. Jeżeli bowiem pokrycie niedoboru, w sposób określony w art. 176 ust. 3 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, okaże się niemożliwe, wówczas zarząd powszechnego towarzystwa emerytalnego jest obowiązany, zgodnie z art. 178 ust. 1 tejszej ustawy, zawiadomić o tym niezwłocznie organ nadzoru, który występuje do właściwego sądu z wnioskiem o ogłoszenie upadłości tego towarzystwa.

Poczynione uwagi, w opinii Komisji Nadzoru Finansowego uzasadniają wniosek, iż ze strony powszechnych towarzystw emerytalnych postulowanym byłoby podjęcie następujących działań:

1. Systematyczne szacowanie i monitorowanie prawdopodobieństwa oraz wartości oczekiwanego niedoboru w zarządzanym funduszu emerytalnym.
2. Systematyczne szacowanie poziomu kapitału własnego koniecznego do kontynuacji działalności towarzystwa, także w sytuacji wystąpienia niedoboru w funduszu, z uwzględnieniem prawdopodobieństwa jego wystąpienia.
3. Utrzymywanie kapitału własnego towarzystwa na poziomie adekwatnym do wartości aktywów zarządzanego otwartego funduszu emerytalnego, przede wszystkim poprzez prowadzenie działalności w sposób rentowny.
4. Prowadzenie odpowiedniej polityki wypłaty dywidend, uwzględniającej konieczność utrzymywania bezpiecznego poziomu kapitałów własnych towarzystwa.
5. Prowadzenie stałych analiz co do konieczności dokapitalizowania towarzystwa emerytalnego przez akcjonariuszy, z uwagi na nieadekwatny do ponoszonego ryzyka poziom kapitałów własnych.
6. Kształtowanie takiej struktury, jakości i płynności aktywów towarzystwa, aby aktywa te mogły być realnym źródłem sfinansowania ewentualnego niedoboru funduszu.

Przy podejmowaniu wzmiankowanych działań towarzystwo emerytalne winno mieć na względzie, iż każde działanie towarzystwa emerytalnego i funduszu emerytalnego podlega kontroli organu nadzoru nie tylko z punktu widzenia zgodności prowadzonej działalności z przepisami prawa, lecz również przy uwzględnieniu kryterium zgodności z interesem członków funduszu emerytalnego. Kontrola prowadzona przez organ nadzoru obejmuje swym zakresem wszelkie aspekty działania towarzystwa emerytalnego jako podmiotu zarządzającego funduszem emerytalnym, w tym również może dotyczyć kondycji kapitałowej towarzystwa emerytalnego. Ewentualna negatywna ocena działań towarzystwa emerytalnego może prowadzić do konieczności zastosowania przez Komisję Nadzoru Finansowego różnorodnych instrumentów nadzorczych opisanych szczegółowo w ustawie o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Ponadto należy mieć na względzie, iż działania akcjonariuszy towarzystw emerytalnych w zakresie kapitałów własnych towarzystw

emerytalnych mogą mieć także potencjalny wpływ na późniejszą ocenę rękopisów akcjonariuszy. Tymczasem badanie rękopisów spotykane jest często na gruncie reglamentacji administracyjnoprawnej rynku finansowego. Ze swej istoty ocena rękopisów odnosi się do całokształtu dotychczasowych działań i postaw na rynku finansowym, z których wyprowadzane są stosowne wnioski na przyszłość.

Z poważaniem
PRZEWODNICZĄCY
KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
A. Jakubiak
Andrzej Jakubiak